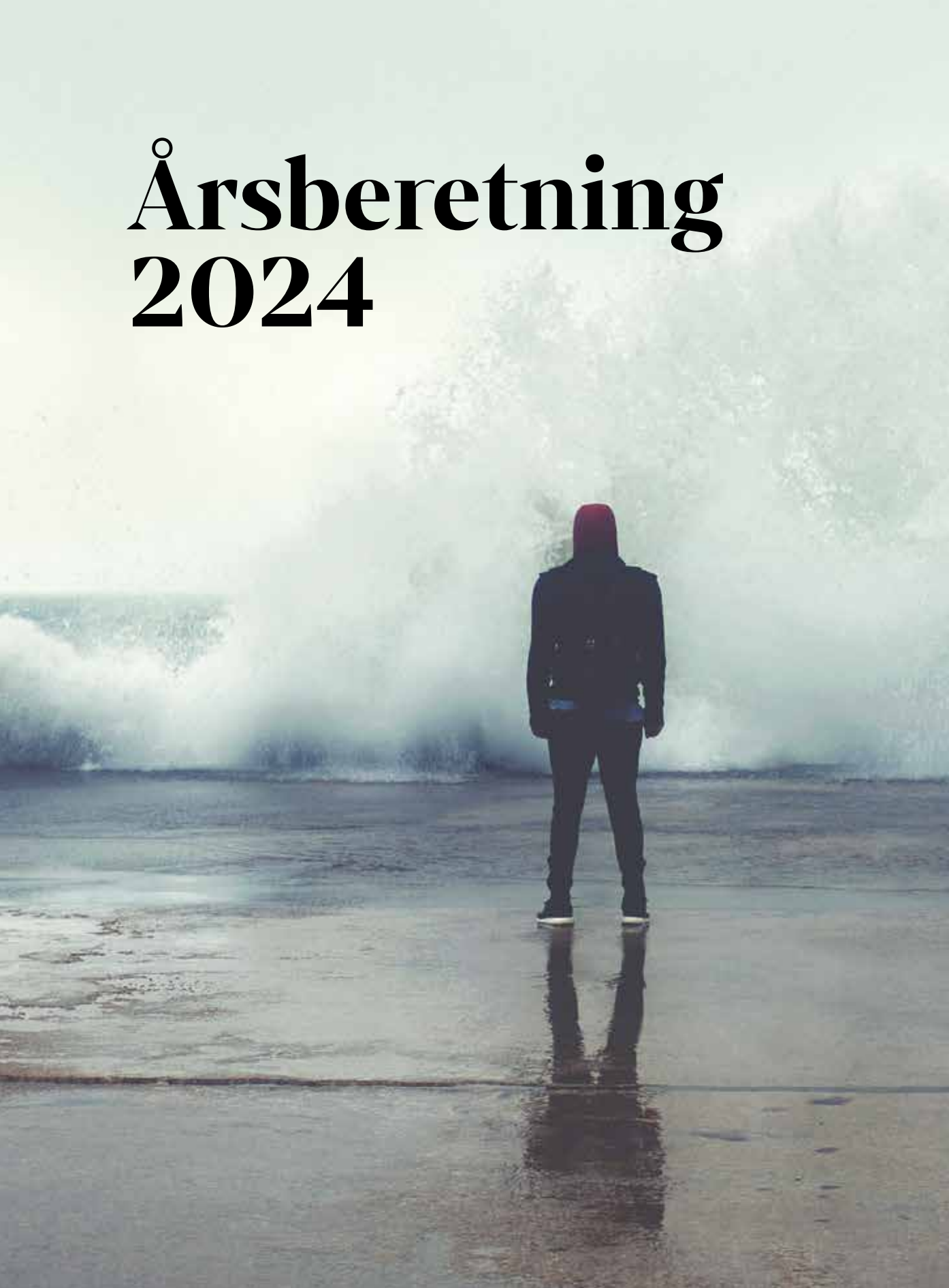

Årsberetning 2024

reform

RESSURSSENTER
FOR MENN

reform.no

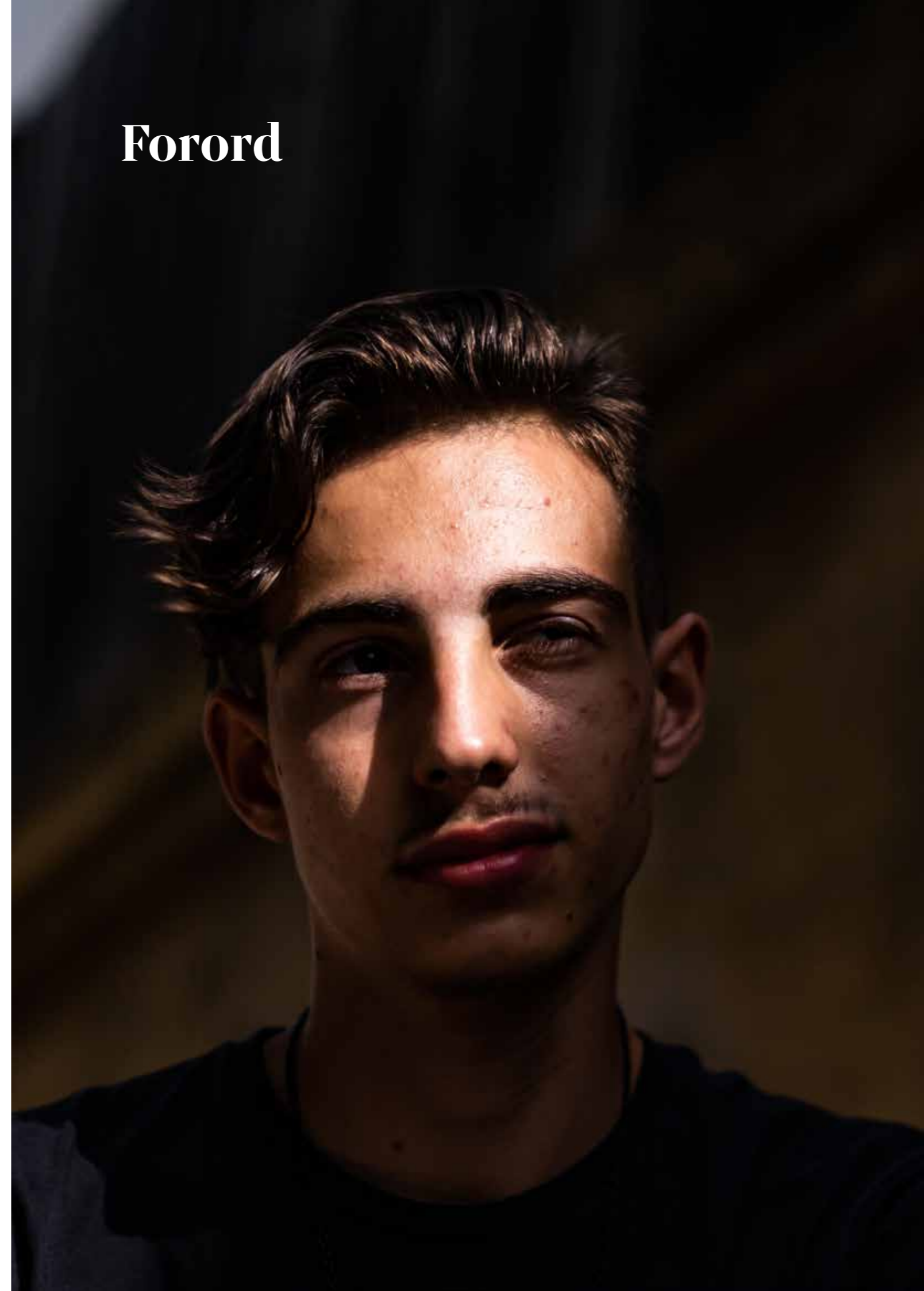

Innhold

1. OM REFORM - RESSURSSENTER FOR MENN.....	7
Formålsparagraf og overordnede oppgaver	8
Styrende organer	8
Finansiering.....	9
Tredelt innsats	9
Strategi- og handlingsplan	9
Ansatte.....	10
2. ROLLEN SOM NASJONALT LIKESTILLINGSSENTER	11
Innspill og høringer	12
Reform i media	13
Studiebesøk og delegasjoner.....	13
Foredrag, presentasjoner og innlegg	13
Kvalifisering og utdanning.....	15
3. NÆRMERE OM BRUKEN AV GRUNNTILSKUDET FRA STATEN	17
En forutsetning for et likestillingsarbeid av kvalitet.....	18
Grunntilskuddet i 2024.....	19
Vurdering av måloppnåelse i 2024	20
4. LAVTERSKELARBEID	21
Mannstelefonen.....	22
Terapeutiske samtaler	22
Samtaler i kontortiden.....	23
5. MENN SOM FEDRE	25
Fedre 2024-2026. Videreutvikling av workshops om fedre og likestilling for studenter og ansatte i barnevernet	26
En likestilt helsestasjon. Kompetanseheving om fedre og andre ikke-fødende foreldre.....	27
Menn i familievernet. Videreutvikling og tilpasning av e-kurs for ansatte i familievernet. Utvikling av verktøykasse for dialog.....	27
Aktivfarskap.no.....	28
Politisk arbeid for fedrekvoten	28
6. GUTTERS OPPVEKST OG SOSIALISERING	29
Share the Care: Nordisk prosjekt om kjønnsdelte utdanningsvalg i perioden 2021-2024.....	30
Coaching Boys Norway. Metodespredning om gutters grenseoverskridende atferd i ishockeyklubber	30

Forord

Tate og gutta. Kartlegging av gutters tanker om nettfenomenet Andrew Tate, internettrender og likestilling	31
Research and Needs Analysis of Slovak Teachers in Gender Equality and Gender based Violence Prevention	32
Genustest.no: Test en billedboks kjønnsinnhold.....	32
7. MENN, HELSE OG SEKSUALITET	33
Kast (Kjøp av seksuelle tjenester).....	34
Porno eller fakta? Gutters seksuelle helse på nett	35
Fagdag for helsepersonell om seksuell helse	35
Mannens helseuke: Nettverk for mannshelseutvalg.....	35
8. VOLDS- OG OVERGREPSFOREBYGGING	37
Menn også 2024! Kompetanseheving om menn utsatt for vold i nære relasjoner	38
Under radaren. Workshops for et bedret tilbud til eldre menn utsatt for vold i nære relasjoner	38
Rød knapp-aksjonen Stopp vold mot kvinner.....	39
Teaterstykket «Mann. Jeg?»	39
Workshops om kjønnsbasert vold for ungdommer i Slovakia	40
9. OPPLYSNINGSARBEID	41
Kommunikasjonsarbeid: Nett, sosiale medier og videoproduksjoner	42
Faste arrangementer, foredrag, kurs og undervisning.....	42
Publikasjoner.....	42
Internasjonale workshops: Online sessions for Slovakian stakeholders.....	42
10. REPRESENTASJON OG SAMARBEID	43
Brobyggerrolle	44
«Likestillingens neste steg» - Mannsutvalgets utredning.....	44
Commission on the Status of Women (CSW) - FNs kvinnekommisjon	45
Likestillingssentrene	46
11. NØKKELTALL.....	47

2024 var året da Mannsutvalgets utredning ble overlevert til regjeringen. For første gang er gutter og menns helhetlige likestillingssituasjon satt under lupen. Ikke med utgangspunkt i en sammenlikning av menn med kvinner – men på menns egne premisser.

NOUen «Likestillingens neste steg» representerer nettopp det tittelen sier – en mulighet til å ta et neste steg i virkeliggjøringen av kjerneverdien *likestilling* i det norske samfunnet. En slik likestilling må og skal inkludere alle; kvinner, menn og selvsagt også utsatte minoriteter.

En mulighet kan gripes og tas tak i, eller den kan glippe. Jeg velger å være optimist. Regjeringen har da også signalisert at den vil følge opp utvalgets arbeid med en stortingsmelding.

Det var dagens regjering som nedsatte Mannsutvalget i 2022. Jeg var selv med i utvalget, og opplevde med hvilken kraft og styrke utvalget tok tak i utfordringen, under dets leder Claus Jervell.

Internasjonalt truer svært mørke skyer den skjøre konstruksjonen som et demokrati er. For ikke å snakke om den nordiske velferdsstatsmodellen, som historisk sett er en helt uovertruffen måte å organisere et samfunn på, der alle kan trekkes med. Vi har altså mye å slåss for, og mye å miste.

Noen mister motet av den uhellige alliansen vi nå ser av «sterke menn» i internasjonal politikk. Selv velger jeg å tenke at det beste vi kan gjøre er å tenke globalt, og handle lokalt.

Da er nettopp et ihuga forsvar for velferdsstaten og kjerneverdien likestilling vårt alfa og omega. Det er avgjørende at vi avviser dem som fortsatt ikke måtte ha skjont at det å tviholde på motsetningene mellom kjønnene, eller mellom flertallet og samfunnets minoriteter, de er på ville veier.

I den norske virkeligheten står Reform – ressurscenter for menn fjellstøtt i kampen for en inkluderende likestilling. Vi fører kampen gjennom et vedvarende arbeid for mer kunnskap, større forståelse og mer samarbeid.

Jeg er stolt av alt det gode arbeidet for et bedre og mer inkluderende Norge som de ansatte, de frivillige og de engasjerte i Reform gjør hver eneste dag.

God lesning!

Oslo, 28. mars 2025

Are Saastad,
daglig leder

(Versjon 04.24)

1.

Om Reform – ressurscenter for menn

Reform er organisert som en nonprofit, ideell stiftelse. Virksomheten springer ut av frivilligheten. Vi mottar en statlig grunnbevilgning og samarbeider med myndighetene for en best mulig likestilling for gutter og menn i Norge.

Siden Reform ikke er en del av forvaltningen, har senteret samtidig en naturlig rolle som vaktbikkje for grunnlaget vi arbeider med, både i det norske samfunnet og overfor myndighetene.

Formålsparagraf og overordnede oppgaver

Reforms formålsparagraf er vedtektsfestet i stiftelsesmøtet 30. januar 2002. Våre oppgaver er formulert slik:

«Reform er organisert som en politisk uavhengig stiftelse. Stiftelsens formål er, med utgangspunkt i at menn og kvinner er likeverdige, å jobbe for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, samt synliggjøre menn som kjønn i samfunnet.

Med dette utgangspunktet skal REFORM være likestillingsorientert og helserettet i sitt arbeid, bistå menn i konkrete livsfaser og livssituasjoner med råd, veiledning og informasjon, bidra til å ta vare på og utvikle mangfoldet i menns liv, arbeide for menns likestilling i et folkehelseperspektiv, mobilisere menns ressurser til utvikling og aktiviteter på områder som ikke har vært særlig fremtredende i de tradisjonelle mannskulturene og ellers bidra til å bedre menns helse, levekår og livskvalitet.

Senterets arbeid skal preges av respekt for det enkelte menneskes egenverdi, der alle mennesker er likeverdige og skal behandles deretter, uavhengig av kjønn, alder, religion, etnisk tilhørighet, hudfarge, funksjonsdyktighet, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.»

Våre oppgaver kan overordnet sies å være å samle, produsere og formidle sentral kunnskap om menn, menns livssituasjoner og menns helse, å påvirke beslutningsprosesser som berører menn og likestilling, å samarbeide nasjonalt og internasjonalt om synliggjøring av menns posisjoner i likestillingsfeltet og å utvikle og arbeide for en spredning av lavterskeltilbud til menn.

Styrende organer

Reforms virksomhet ledes av et styre og et representantskap.

Styret har den øverste ledelse av stiftelsens virksomhet og skal lede stiftelsen i henhold til vedtektene og stiftelsesloven.

Reforms styre besto i 2024 av styreleder Tore Eugen Kvalheim, nestleder André Oktay Dahl og styremedlemmene Marianne Inéz Lien, Thomas Walle (til juni) /Sylo Taraku (fom. juni), Rannveig Svendby (til juni)/Julie Marie Borna Fossem (fom. juni), Remi Pettersen (frivilliges representant) og Mali Storbækken (ansattes representant).

Representantskapet er Reforms høyeste organ, og har som oppgave å føre tilsyn med virksomheten.

Representantskapet besto i 2024 av forskningssjef Solveig Bergman (oppnevnt fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress), instituttleder Helene Aarseth (oppnevnt fra Senter for tverrfaglig kjønnsforskning, UiO), Astrid Bismo (oppnevnt fra Kreftforeningen), Geir Salter, Sven Buli og Astrid Herkules (frivilliges representanter) og Steinar Ove Kvam (ansattes representant).

Representantskapet fører tilsyn med virksomheten, og har også som oppgave å foreta valg til styret.

Finansiering

Reform drives med grunnfinansiering over budsjettet til Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD), formidlet via Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Vesentlige deler av driften er også prosjektbasert, med finansiering både fra offentlige og private tilskuddsytere. Reform har også noen inntekter fra oppdrag som foredrags- og kursholdere, forelesere med mere, samt fra vår terapeutiske virksomhet.

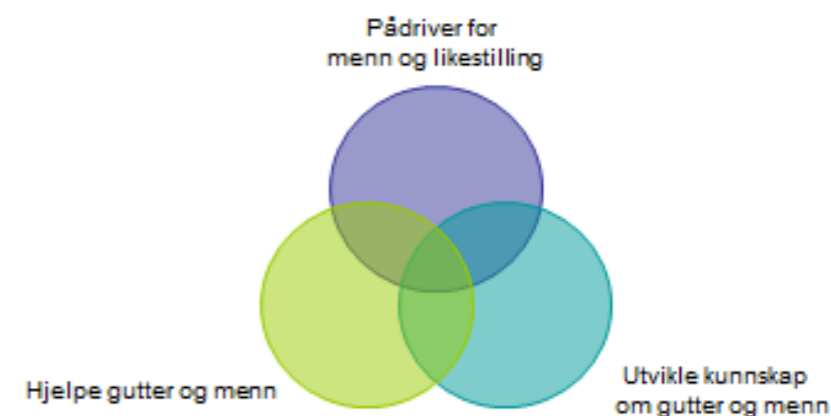
Den offentlige støtten til stiftelsen er begrunnet i at norske myndigheter anerkjenner behovet for en aktør med hovedoppgaven å integrere gutter og menn i likestillingsarbeidet - som partnere, medspillere og også som ansvarlige parter med selvstendige likestillingsbehov. Vi har et godt samarbeid med Bufdir i form av to årlige dialogmøter, og i flere andre sammenhenger. Reform har også saksorienterte møtepunkter med politisk ledelse og embetsverket i KUD.

Tredelt innsats

Reform har spesialkompetanse på feltet gutter, menn og likestilling.

Reform arbeider tredelt, ved å forene kunnskap fra direkte kontakt med menn (gjennom hjelpetilbud) med kompetanseutvikling (i stor grad finansiert gjennom ulike prosjektsamarbeid) og via rollen som samfunnsaktør og faglig pådriver.

Den spesielle kombinasjonen av kunnskap fra forskning, erfaring og direkte dialog med menn gjør Reform til en unik aktør i likestillingsfeltet, både nasjonalt og internasjonalt. Reform har en viktig rolle som bindeledd mellom forskning og praksis, og mellom myndigheter og sivil samfunn.

Strategi- og handlingsplan

I styrets strategiplan er det vedtatt at Reform skal ha disse kjernerollene:

- Ivareta menn i likestillingsarbeidet
- Være en synlig aktør for likestilling i et mannsperspektiv

- Være en aktiv formidler av praksis- og forskningsbasert kunnskap
- Videreføre frivilligheten knyttet til Mannstelefonen

Kjernerollene var i 2024 konkretisert til disse oppgavene i det daglige:

- Å bedre gutters oppvekstvilkår og utdanning
- Å fremme menns rolle som fedre i samfunnet
- Å fremme oppmerksomhet om menns helse
- Å motvirke det kjønnsdelte arbeidsmarkedet
- Å motarbeide vold i nære relasjoner
- Å arbeide med utfordringer som gutter og menn med minoritetstilknytning møter
- Å innhente og dele kunnskap om samlivsbrudd og barnefordeling

Det gis i tillegg føringer gjennom Bufdirs årlige tildelingsbrev i forbindelse med den statlige grunnbevilgningen.

Reforms drift organiseres rundt årlige og dynamiske handlingsplaner. Handlingsplanen følges opp og oppdateres jevnlig i Reforms driftsmøte.

Ansatte

I 2024 har disse vært fast ansatt i Reform:

Are Saastad, daglig leder
Ole Bredesen Nordfjell, fagsjef
Mali Storbækken, seniorrådgiver
Steinar Kvam, terapeut
Berit Eggebø Næss, rådgiver
Ina Kristin Wangsmo Slaveykov, rådgiver
Kelly Fisher, rådgiver
Bjørn Ole Ekeli, økonomisjef/kontroller

Psykiater og sexolog Haakon Aars har vært tilknyttet driften på timebasis, og pensjonert psykolog Torstein Winger har vært engasjert som frivillig samtaleterapeut.

Se også *Kapittel 3, Nærmere om bruken av grunntilskuddet fra staten*

2.

Rollen som nasjonalt likestillingscenter

I kraft av å være landets eneste ressursmiljø med hovedoppgave å arbeide med likestilling i et mannsperspektiv, har Reform en nasjonal oppgave. Reform blir aktivt brukt av media, arbeidsliv, organisasjoner, det offentlige tjenesteapparatet, enkeltpersoner og av myndighetene.

Reform inntar en aktiv og kontinuerlig rolle som kunnskapsleverandør overfor det offentlige tjenesteapparatet, utdanningssektoren, academia, embetsverk og politikere, samt i møte med sivilsamfunn og arbeidsliv.

Innspill og høringer

Reform har også i 2024 avgitt høringssvar til en lang rekke politiske prosesser, samt gitt innspill til og vært i dialog med en rekke organisasjoner og offentlige virksomheter om hvordan trekke gutter og menn sterkere med i likestillingsarbeidet.

I 2024 avga vi uttalelser til følgende offentlige høringer:

- Høringsuttalelse til NOU 2023: 29 Abort i Norge - Ny lov og bedre tjenester (Helse- og omsorgsdepartementet)
- NOU 2024: 3 Felles innsats mot ekstremisme: Bedre vilkår for det forebyggende arbeidet (Arbeids- og inkluderingsdepartementet)
- NOU 2024: 4 Voldtekt - et uløst samfunnsproblem (Justis- og beredskapsdepartementet)
- Forslag til lov om statens kommisjon for partnerdrap (Justis- og beredskapsdepartementet)
- NOU 2024: 8 Likestillingens neste steg – Mannsutvalgets utredning (Kultur- og likestillingsdepartementet)
- Forslag til endringer i barneloven mv. – Likestilt foreldreskap og felles omsorg for barn etter samlivsbrudd (Barne- og familiedepartementet)
- Forslag til endringer i krisesenterloven (Barne- og familiedepartementet)
- Stortingets høring på Prop. 1 S (2024-2025) Statsbudsjettet 2025 (kapitler fordelt til familie- og kulturkomiteen)
- Stortingets høring på Prop. 1 S (2024-2025) Statsbudsjettet 2025 (kapitler fordelt til helse- og omsorgskomiteen)
- NOU 2024: 13 Lov og Frihet — Negativ sosial kontroll, æresmotivert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, psykisk vold og ufrivillig utenlandsopphold – juridiske problemstillinger og forslag til regelverksendringer (Arbeids- og inkluderingsdepartementet)

Vi ga politiske innspill på følgende temaer:

- Krigen mot sivilbefolkningen i Gaza må ta slutt (felles uttalelse fra fire likestillingsentre)
- Innspill til ny handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer (Kultur- og likestillingsdepartementet)
- Innspill til arbeidet til Høyres ekspertpanel mot vold i nære relasjoner og negativ sosial kontroll

- Innspill til Unge Venstres politiske program om menn og likestilling
- Innspill til ny strategi for seksuell helse (Helsedirektoratet)
- Innspill til dokumentet «En frihetskamp mot vold og kontroll. Vår tids viktigste frihetskamp» (Høyres ekspertpanel mot vold i nære relasjoner og negativ sosial kontroll)
- Innspill til regjeringens arbeid med ekstremisme og radikaliserings
- Angående «Regjeringens kvinnehelsestrategi – betydningen av kjønn for helse», og nedsettelse av et mannshelseutvalg, som oppfølging av Mannsutvalgets utredning (NOU 2024: 8) (helse- og omsorgsministeren)

Reform i media

Reform deltar jevnlig i det offentlige ordskiftet. Virksomhetens ansatte har også i 2024 mottatt en rekke henvendelser fra TV, radio, aviser, tidsskrifter og nettmedier. Mediene ønsker Reforms kommentarer og syn på saker der vi i høy grad har sakseierskap i Norge: Menn utsatt for overgrep eller vold i nære relasjoner, menn og sexkjøp og menn som fedre er blant temaene vi ofte oppsøkes som ekspertmiljø om.

Til sammen har Reform figurert i rundt 50 medieoppslag i løpet av året. En vesentlig del av dette har vært knyttet til arbeidet i Mannsutvalget.

Studiebesøk og delegasjoner

Det er en prioritert oppgave for Reform å dele egne erfaringer og å knytte kontakter for samarbeid.

Gjennom året mottar Reform en rekke besøk fra enkeltpersoner, organisasjoner, studenter og samarbeidspartnere i Norge, Norden og internasjonalt.

Foredrag, presentasjoner og innlegg

Reforms ansatte deltar på en rekke arrangementer som innledere, presentatører, workshopleder, forelesere og paneldeltakere. Her er et utvalg av slike oppdrag i 2024:

Januar: Presentasjonen "MANNFOLK! Om gutter og menns likestillingsutfordringer. Eller: Hvorfor Mannsutvalgets arbeid er så viktig, akkurat nå", AUFs programkomité

Januar: Middag med UN Womens eksekutivdirektør Sima Bahous om «How to engage men in the work towards gender equality?», i regi av Utenriksdepartementet

Februar: Innlegg på webseminaret «Likestilling under press», Likestillingssentrenes kommunikasjonsnettverk

Februar: Forelesning om Reform og likestillingsarbeid med gutter og menn for studenter i menn og maskuliniteter, Senter for tverrfaglige kjønnsstudier, Universitetet i Oslo

Februar: Foredrag om Reforms arbeid med fokus på innvandrer menn, Oslo kommunes nettverk for migrasjonshelse

Februar: Inspirasjonsforedraget "OM FEDRE! ... og menns likestillingsutfordringer. Eller: Hvorfor Mannsutvalgets arbeid er så viktig, akkurat nå", Bufetat Region Vest, Bergen

Mars: Scenesamtale etter filmen "A Silent Story", Human International Documentary Film Festival, Oslo

April: Innleggene "Prostate cancer and sexual Health", "Kast" og "Sexual health in the age of Social Media", besøk fra International Parliamentarian's Conference on Implementation of the ICPD Programme of Action, Oslo

April: Deltakelse i samtalen "Strategies for Inclusive Gender Equity. Bridging Divides and Fostering Unity" under SHE-festivalen, Oslo

April: Innlegget "Men's Equality Commission", 8th International Parliamentarians Conference on the Implementation of the ICPD (IPCI), Oslo

April: Forelesningen "'Invisible men, and The Men's Gender Equality Commission, Norway", kurset "Introduction to gender and Development", NMBU, Ås

Mai: Foredraget "Men and gender equality", Nordic Youth Unions, Oslo

Mai: Stand med tema «Menn og seksuell helse», Elvebakken videregående skole, Oslo

Mai: Foredraget "Likestillingens neste steg. Mannsutvalgets utredning, NOU 2024: 8. Med fokus på foreslåtte tiltak på familieområdet", Foreningen 2 Foreldre, Oslo

Mai: Foredraget "Menn og (psykisk) helse. På tide med solidaritet med menn som sliter!", årsmøtet i EL og IT Forbundet Trøndelag, Steinkjer

Juni: Innledningen "NOU 2024: 8 – Mannsutvalgets rapport: Hva er så viktig med dette arbeidet, og hvorfor må det følges opp?", Riksrevisjonen, Oslo

Juni: Presentasjonen "On The Men's Equality Commission, Norway", for tyske samarbeidspartnere, Oslo

Juni: Paneldeltakelse i seminaret «Blir menns problemer oversett?», Sosialpolitisk Forum i Statistisk sentralbyrå, Oslo

August: Paneldebatt under arrangementet "Breaking the Silence: Men's Mental Health Issues", Nordisk Ministerråd, Paide, Estland

August: Paneldebatt "Tas mannens helse på alvor?", Prostatakreftforeningen, Arendalsuka, Arendal

August: Innlegget "En likestillingspolitikk for alle. Gis menn plass?", nettfrokostseminar i Folkehelseforeningen

September: Deltakelse i panel under konferansen «Et krisesenter for alle? Erfaringer med integrerte krisesentertilbud for menn og kvinner», Lillestrøm

September: Presentasjon av e-læringsmodul om samiske menn med erfaring som voldsutsatte og e-kurset «Volden du ikke ser» for Nettverksmøte i Samarbeidsforum om vold og overgrep i samiske samfunn

September: Presentasjon av prosjektet «Under radaren om eldre menn utsatt for vold i nære relasjoner», Nettverk for organisasjoner som jobber med utsatte gutter og menn, Oslo

September: Innledningen "Se gutta! Om gutter og overgrep", HFU-dagene - nasjonal konferanse om seksuell og reproduktiv ungdomshelse, Oslo

September: Innledning om "En likestilt helsestasjon", Helsesykepleiekonferansen, Trondheim

September: Foredraget "Rusproblematikk og mental helse. Eller: Menn, rus og mental helse", Opplæringskonferansen, Bygghåndverk Norge, Gardermoen

September: Innledning om prosjektet ««Under radaren - om eldre menn utsatt for vold i nære relasjoner», Nettverk for organisasjoner som jobber med utsatte gutter og menn, Oslo

Oktober: Foredrag om Reforms arbeid med menn som kjøper sex, Justis- og beredskapsdepartementet, Oslo

Oktober: Deltakelse i rundebordssamtale om radikaliserings og ekstremisme, Deichman Oslo, Kultur- og likestillingsdepartementet

Oktober: Innlegget "Menn, ensomhet og psykisk helse", webinar Verdensdagen for psykisk helse for Norsk Sykepleierforbunds faggruppe for sykepleiere og spesialsykepleiere som arbeider i og/eller har interesse for psykisk helse, rus og avhengighet (SPoR)

Oktober: Presentasjonen "Gender Equality work from a male perspective", gresk delegasjon til Reform

Oktober: Foredraget "Likestilling for menn. Hva betyr det, vil vi ha det – og er det mulig?", Arbeidsmandsforbundets ungdomskonferanse, Stavanger

November: Deltakelse i panelsamtalen «Work-life balance i Forsvaret», med sjefene for Hæren, Sjøforsvaret og andre, Forsvarets likestillings- og mangfoldskonferanse, Oslo

November: Innlegg og påfølgende paneldebatt med tittelen «Menn: ikke-normative utsatte for vold i nære relasjoner», Helsedirektoratets fagdag om vold i nære relasjoner, Oslo

November: Innlegget "Gode grep fra Reform: Hva bør et nytt likestillingscenter på Vestlandet særlig tenke på?", Likestillingssenteret Vestlandet, Bergen

November: Foredraget "Bryr vi oss om menns helse? Eller: Diskrimineres menn i møte med helsevesenet?", Prostatakreftforeningen Nedre Buskerud, Drammen

November: Innlegget "Er menn bare et hinder på veien til likestilling?", MannsForums Mannsdagskonferanse, Oslo

November: Foredraget "Hvorfor er det viktig at vi snakker om menns helse?", Elektroarbeidernes Fagforening Trøndelag, Trondheim

November: Innledningen "Om menn og helse: Hva bør gjøres?", Venstres helsenettverk, Oslo

Kvalifisering og utdanning

Det er viktig at de ansatte i Reform er faglig oppdatert om likestilling og aktuelle kjønnspolitiske eller andre faglige temaer.

Reforms ansatte deltar derfor i relevante utdanninger, eller på kvalifiserende kurs og konferanser.

Se også *Kapittel 9, Opplysningsarbeid og Kapittel 10, Representasjon og samarbeid*

3.

Nærmere om bruken
av grunntilskuddet fra
staten

Grunntilskuddet over statsbudsjettet er avgjørende for å sikre et nødvendig nivå på den faglige og administrative driften av likestillingssenteret Reform.

En forutsetning for et likestillingsarbeid av kvalitet

Grunntilskuddet skal gi alburom til å opprettholde en stabil grunnbemanning av høyt kvalifiserte medarbeidere, som er i stand til å yte service til det norske samfunnet, og være til stede på mange viktige arenaer.

Et stabilt og høyt kvalifisert fagmiljø er en forutsetning for at Reform kan videreutvikle kunnskap om hva som fremmer og hva som hemmer, likestilling. Grunntilskuddets karakter, med de relativt begrensede føringene myndighetene har til virksomheten, sikrer Reform en avgjørende frihet til å spille rollen som likestillingsaktør med ekspertkapasitet til å definere, avdekke og arbeide med likestillingsutfordringer som særlig treffer gutter og menn.

Det er liten tvil om at Reforms omfattende prosjektaktivitet er svært verdifullt i vårt eget arbeid for likestilling, og at det samtidig stimulerer mange andre aktører, både i direkte samarbeid og som mottakere av erfaringer, kompetanse og dokumentasjon.

Prosjektmidler er imidlertid ikke frie, siden de alltid vil være innrettet mot å oppnå spesifiserte målsetninger fra en tilskuddsyter. En for høy andel prosjektfinansiering vil utfordre Reforms rolle som uavhengig aktør. Selv om det er en rekke muligheter til å søke støtte til relevante prosjekter for gutter og menn der hovedformålene er helse, vold i nære relasjoner eller familie, vil hovedformålet fra tilskuddsyter kun i få tilfeller være definert til likestilling – Reforms hovedformål.

I tillegg til den store usikkerheten for om søknader får tilslag eller ikke, er det vanskelig å forutse hvor og når prosjekttilslagene kommer. Dette medfører utfordringer i sammenheng med å budsjettere realistisk på virksomhetsnivå.

Vi har de siste årene likevel sett en større vilje til å finansiere gode likestillingsprosjekter, dels også over flere år. I 2024 var tilskuddene Reform fikk over Bufdirs tilskuddspost Familie- og likestillingspolitiske midler avgjørende for vårt årsresultat.

Prosjekttilskudd verken kan eller vil kunne erstatte Reforms grunntilskudd fra staten. En vesentlig grunnbevilgning er nødvendig dersom Reform skal innfri føringene gitt i Bufdirs tildelingsbrev, øvrige politiske forventninger til Reform og for å kunne virke i henhold til stiftelsens vedtekter.

Grunntilskuddet danner en grunnleggende forutsetning for opprettholdelse av Reform som landets eneste likestillingssenter med gutter og menn som primærøppgave, samtidig som det gir oss muligheten til å kunne opprettholde en prosjektorganisasjon – også dette av stor verdi for likestillingsarbeidet i Norge.

I 2024 dekket grunntilskuddet driftskostnader og om lag fire årsverk. Vår vurdering, som sammenfaller med de andre tre likestillingssentrenes, er at en stabil drift av et likestillingssenter forutsetter finansiering av en grunnbemanning på 6 årsverk, samt løpende utgifter. Det er derfor behov for å styrke grunnfinansieringens andel av Reforms økonomi.

Grunntilskuddet i 2024

I Bufdirs tildelingsbrev til Reform for 2024, het det om Reforms oppgaver dette året:

«Mål og målgruppe

Tilskuddet på posten skal styrke likestillingsarbeidet som gjøres i regionene og støtte opp om regjeringens ambisjon om en mer offensiv likestillingspolitikk. Målet med bevilgningen er at sentrene fortsetter sin viktige rolle i arbeidet med å fremme kunnskap og kompetanse om likestilling regionalt, lokalt og nasjonalt.

Samfunnsoppdrag

Som kunnskaps- og kompetansesentre skal likestillingssentrene og Reform drive langsiktig pådriver- og utviklingsarbeid for likestilling. Offentlig, privat og frivillig sektor samt befolkningen er målgrupper for arbeidet. Sentrene skal bygge sin virksomhet på beste tilgjengelige kunnskap og formidle og bidra til at nasjonale faglige råd blir tatt i bruk. Sentrene har også et ansvar for å frembringe et erfaringsbasert kunnskapsgrunnlag og forvalte kompetanse om praktisk likestillingsarbeid. Videre skal sentrene være oppdaterte på, utvikle og formidle kunnskap om alle diskrimineringsgrunnlag.

- Bufdir vurderer at aktivitetene dere har beskrevet i søknaden ligger innenfor rammen av statsbudsjettets omtale av post 0351, Likestilling og diskriminering, under kap. 73 Likestillingssentrene, og ser frem til resultatene av arbeidet deres.

- Bufdir har større arbeid på likestillingsområdet i 2024, og vi ønsker å kunne ha dialog og samarbeid med dere om disse oppgavene.

Hva må dere gjøre?

- Dere må bruke tilskuddet innenfor tilskuddsåret/tilskuddsperioden, som er kalenderåret 2024. Dere må også bruke tilskuddet til målet og aktiviteten som dere beskrev i søknaden, og etter forutsetningene i dette brevet og i regelverket for tilskuddsordningen.
- Tilskuddet skal utelukkende brukes til å dekke driftskostnader som er knyttet til virksomhet og oppdrag som følger av Bufdirs tilskuddsbrev til senteret i 2024. Kostnader knyttet til senterets øvrige drift og aktiviteter skal ikke dekkes med tilskudd fra Bufdir
- Tilskuddet skal ikke benyttes til å bygge opp egenkapital
- Tilskuddet skal ikke benyttes til investeringer
- Ubenyttet tilskudd ved tilskuddsårets slutt kan som hovedregel ikke overføres eller avsettes til senere bruk.
- Ubenyttet statstilskudd ved tilskuddsårets utløp skal tilbakebetales til Bufdir.
- Regnskapet skal føres slik at det er egnet til å identifisere Bufdirs tilskudd og hvordan tilskuddet er benyttet
- Senterets inntekter skal spesifiseres slik at det fremgår hvem som har gitt tilskudd til senteret og med hvilket beløp.»

Vurdering av måloppnåelse i 2024

Reform har arbeidet målbevisst med oppgavene beskrevet i tildelingsbrevet for 2024. Vi vurderer måloppnåelsen som god. Dette baserer vi på den store bredden i arbeidet vi utfører, og tilbakemeldingene på innsatsen fra våre samarbeidspartnere.

Grunntilskuddet har spilt en avgjørende rolle for å kunne gjennomføre våre oppgaver i det daglige, først og fremst fordi det har sikret oss mulighet til å opprettholde en stab av høyt kvalifiserte og engasjerte medarbeidere. Dette har også opprettholdt vår rolle som prosjektutvikler og prosjekteier.

Tilskuddet har også gjort det mulig å administrere og videreutvikle Reforms frivillige virksomhet, og våre lavterskel hjelpetilbud. Dette har stor betydning, både på kort og lang sikt.

Reform er en relativt liten virksomhet, men vi når likevel bredt ut. Etter å ha arbeidet i 22 år som aktør i likestillingsfeltet er Reform godt kjent i politikk, media, akademia og organisasjonsliv. Vi opplever at vi nyter stor, og økende, anerkjennelse for arbeidet vi gjør. Her er det viktig å også inkludere Reforms nordiske og internasjonale samarbeidsrelasjoner, som gir oss mulighet til å innhente erfaringer vi kan benytte oss av i Norge, samtidig som det fører til erfaringsdeling av vesentlige norske innsikter om verdien av en universell likestilling, i en stadig mer polarisert verden.

Vårt vedvarende engasjement i en rekke samarbeidsrelasjoner, også når det gjelder den tradisjonelle kvinnebevegelsen, samt i flere faste organer, bidrar samtidig til at vi ofte fungerer som en katalysator for et samarbeidende og ikke-konfliktsøkende likestillingsarbeid i sivil samfunn, og i samarbeid med myndighetene. Denne viktige samfunnsmessige posisjonen er blitt videreført i 2024.

Dette arbeidet ville ikke vært mulig uten grunntilskuddet fra staten.

Virksomhetens økonomistyring er i henhold til reglene fra direktoratet, slik dette også framkommer i regnskapet og i revisjonsrapporten.

Se også *Kapittel 11, Nøkkeltall*

4.

Lavterskelarbeid

Reform står for en rekke lavterskeltilbud til menn med behov for hjelp. En del av våre lavterskeltilbud er drevet av frivillige, mens andre er prosjektorganisert eller drevet som del av Reforms ordinære virksomhet utført av de ansatte. Tilbudene krever ikke henvisning, og de fleste er gratis. Der det tas egenandel er denne av moderat størrelse.

Ved siden av å hjelpe mange menn direkte, har våre lavterskeltilbud tett sammenheng med Reforms kunnskaps-, utviklings- og påvirkningsarbeid. Det konkrete møtet med menns virkelighet gir oss en unik og stadig oppdatert erfaringsbase som benyttes til å avdekke mangler og behov, og til å utvikle likestillingspolitikk og nye prosjekter.

I 2024 mottok vi til sammen rundt 1000 ulike henvendelser til Reform. Se også Kast (Kjøp av seksuelle tjenester) under kapittel 7.

Mannstelefonen

Mannstelefonen har vært et kontinuerlig tilbud siden den ble etablert i 1980, og er en fast del av Reforms virksomhet. Formålet er å sikre et landsdekkende, gratis og synlig telefontilbud til menn i form av rådgivning i vanskelige livssituasjoner. Telefonen er betjent hverdager fra mandag til torsdag mellom 17 og 20.

Mannstelefonens aktive frivillige besvarte i 2024 rundt 200 henvendelser fra menn med ulike problemstillinger. Telefontjenesten er anonym, men det føres logg og statistikk. Temaene de som ringer inn oftest er opptatt av er samliv, samværsrett med barn, psykiske vansker, økonomi, vold og seksualitet.

De frivillige ved Mannstelefonen har kompetanse til å arbeide innenfor et mannsperspektiv, og har kunnskap og erfaring med å snakke med mennesker som befinner seg i vanskelige livssituasjoner ut fra et likepersonperspektiv.

Nye telefonvakter gis opplæring, blant annet i motiverende intervju-teknikk, og forholder seg til et etisk regelverk.

Terapeutiske samtaler

Reform gir et begrenset tilbud om individuell oppfølging av menn som har behov for dette. Samtaleterapi tilbys av en erfaren terapeut, og av en frivillig terapeut på timebasis, som tidligere har arbeidet som psykolog. Vi prioriterer å gi disse samtaletilbudene særlig til menn med barn, menn som har problemer i samlivet, med samvær og til volds- og overgrepssatte. I løpet av året har en rekke menn fått konkret hjelp til å løse kriser i egne liv. Problemene mennene som oppsøker oss sliter med, har sammenheng til samlivsbrudd, voldsutøvelse, voldsutsatthet, overgrepserfaringer, seksuelle problemer m.m.

I 2024 mottok 25 menn terapeutisk hjelp fra Reform (utenom vårt samtaletilbud Kast, se kap. 7). Vår terapeut gjennomførte 130 enkeltsamtaler. Av disse var 75 samtaler med menn som utsatte for vold eller overgrep, 40 dreide seg om behov for sinnemestring mens 15 samtaler hadde ensomhet, rus eller samlivsproblemer som tema. I 2024 så vi en særlig sterk økning i henvendelser fra menn som har vært utsatt for vold eller overgrep. Mange av klientene hadde

også sammensatte utfordringer, og fikk hjelp for flere av disse. Ved et par anledninger ble det også gjennomført samtaler med partnere til menn som søkte hjelp for sinnemestring.

Samtaler i kontortiden

De ansatte gjennomfører daglig telefonsamtaler med enkeltpersoner som søker råd, veiledning og hjelp. Her varierer tematikken fra behov for hjelp til oppfølging i krise, til faglige råd om likestillingsrelaterte spørsmål. Henvendelser som ikke lar seg løse på stedet, sluses videre til vårt terapeutiske tilbud eller til Mannstelefonen, eventuelt til eksterne hjelpetilbud der dette er aktuelt. Mange av henvendelsene vi får, er knyttet til ren ensomhetsproblematikk, der behovet for å få noen å snakke med er presserende.

Reforms terapeutiske samtaletilbud, Mannstelefonen og de stadige henvendelsene til Reforms ansatte er konkrete og delvis livsnødvendige innsatser for menn i krise. Samtidig fører denne direkte kontakten med menns virkelighet, til at alle i Reform føler nærhet til tematikken vi enten er ansatte eller frivillige engasjert til å jobbe med. Vi tror på denne «virkelighetstilkoplingen» som svært viktig for Reforms helhetlige arbeid.

Se også *Kapittel 2, avsnitt Rollen som nasjonalt likestillingsssenter* og *Kapittel 7, avsnitt Kast (Kjøp av seksuelle tjenester)*

5.

Menn som fedre

Siden fedrekvotens innføring i 1993 har norske menn inntatt rollen som aktive, deltakende og omsorgsfulle fedre. Fedrekvoten er en særnorsk oppfinnelse, som har hatt avgjørende betydning for fedres situasjon i Norge. I takt med utvidelsen av ordningen siden, har også menn tatt sitt ansvar som fedre, stikk i strid med advarsler om at menn ikke ville eller kunne gå inn i rollen som omsorgsgivere for barn.

Reform har i 2024 fortsatt vårt arbeid for menns aktive rolle som fedre i det norske samfunnet. Dette har vi gjort gjennom en rekke prosjekter vi leder eller deltar i, og også i den offentlige debatten.

Fedre 2024-2026. Videreutvikling av workshops om fedre og likestilling for studenter og ansatte i barnevernet

Tilskuddsyter: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Siden 2019 har Reform mottatt midler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet til å arbeide med denne tematikken, gjennom prosjektet Fedre. Det har blitt utviklet et e-læringskurs for ansatte i barnevernet, og også et eget e-kurs for barnevernstudenter. I kursene får man blant annet kunnskap om likestilling i praksis, betydningen av far, kommunikasjon med fedre og historier fra fedre som har hatt kontakt med barnevernet. I tillegg har vi siden 2020 gjennomført workshops med samme tematikk med barnevernkontorer i hele landet. I 2021 utvidet vi målgruppen til å også inkludere studenter på sosialt arbeid og barnevern, i form av workshops med ulike studieinstitusjoner.

I 2024 fikk vi et treårig tilskudd fra Bufdir for å kunne videreført aktiviteten mot målgruppen ansatte og studenter på sosialt arbeid og barnevern. Våren ble brukt til rekruttering og henvendelser til utdanningsinstitusjoner og barnevernkontorer. Rekrutteringen av utdanningsinstitusjoner gikk relativt enkelt, mens rekrutteringen av barnevernkontorer viste seg å være mer utfordrende. På senhøsten var imidlertid både avtaler med utdanningsinstitusjoner og barnevernkontorer på plass, og vi gjennomførte fem workshops. Tre av disse ble holdt ved utdanningsinstitusjoner – Høgskolen på Vestlandet, Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger. To workshops ble gjennomført ved barnevernkontorer – Bydel Gamle Oslo og Sør-Helgeland Barnevernstjeneste. Totalt deltok 198 personer, inkludert både studenter og ansatte ved barnevernkontorene. Vi gjennomførte fysiske workshops ved Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og ved Bydel Gamle Oslo, mens de resterende ble holdt digitalt.

Formålet med workshopene har vært å styrke deltakernes kunnskap om fedres rolle i barnevernet og å skape rom for refleksjon rundt hvordan fedre i større grad kan inkluderes i barnevernets arbeid. Tilbakemeldingene har vist at deltakerne opplever tematikken som svært relevant, og flere har kommentert at workshopene har bidratt til økt bevissthet om hvordan fedre kan involveres bedre. Deltakerne har gitt innspill til konkrete utfordringer og muligheter i arbeidet med fedre, noe som gir oss verdifull informasjon til videre utvikling av prosjektet.

Prosjektet videreføres i 2025 og 2026.

En likestilt helsestasjon. Kompetanseheving om fedre og andre ikke-fødende foreldre

Tilskuddsyter: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

For at far skal kunne bidra til barnets utvikling på en positiv måte gjennom livsløpet, er tilknytningen mellom far og barn viktig. Helsestasjonene er en av de viktigste kanalene for foreldreveiledning, forebygging av vold, psykisk uhelse og skade. Likevel finnes det i dag ingen systematisk oppfølging av nybakte fedre etter fødsel. I realiteten kastes mange unge menn ofte inn i omsorgsoppgavene med barna sine ganske uforberedt, når fedrekvoten senere skal tas ut.

Med støtte fra Stiftelsen Dam startet Reform et tiltak for å bedre dette i 2022. I tett samarbeid med helsestasjonen i Nord-Fron kommune, og med RBUP på laget, ble alle nybakte fedre i en periode på tre måneder innkalt til en egen lavterskel helsesamtale, på lik linje med samtaler som allerede tilbys mor. Prosjektet ble avsluttet i denne formen i 2023, og oppsummert som svært vellykket. Det ble også utarbeidet en veileder for helsestasjoner landet rundt som ønsker å gjennomføre liknende helsesamtaler med nybakte fedre.

Med støtte fra Bufdir ble en utvidelse av det opprinnelige prosjektet gjennomført i samarbeid med fire helsestasjoner i 2024 (Gjøvik, Frogn, Vestby og Kvinesdal). Arbeidet inkluderte kartlegging, fagseminar, utprøving av tiltak, to runder med veiledning og evaluering. Helsepsykeleierne benyttet en samtaleveileder utviklet av Ellen Solstad Olavesen (2022), som ble oppdatert i 2024 ved RBUP. Den bygger på den svenske *Rikshandboken för barnhälsovård og Alabama Home Visiting Program*, og er tilpasset norske forhold. Foreningen Fri har bidratt med rådgivning for bruk av språk og inkluderende praksis for regnbuefamilier.

Alle planlagte aktiviteter ble gjennomført. Flere samtaler resulterte i henvisning til psykisk helse. Tilbakemeldingene fra helsepsykeleiere og foreldre var gjennomgående positive.

Prosjektet er søkt videreført i 2025.

Menn i familievernnet. Videreutvikling og tilpasning av e-kurs for ansatte i familievernnet. Utvikling av verktøykasse for dialog

Tilskuddsyter: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Gjennom mange år har Reform mottatt tilbakemeldinger fra menn som har fortalt om utfordrende opplevelser i møte med familievernnet. Noen har opplevd kjønnsstereotype holdninger om omsorg og samliv, andre at tilbudet ikke er tilpasset menn. Vi vet at menn er underrepresentert som primærklienter på familievernkontorene.

Med støtte fra Bufdir utviklet Reform i 2022 et e-læringskurs om menn for ansatte i familievernkontoret. I 2023 ble dette prosjektet videreutviklet. Det ble også utviklet en fysisk verktøykasse for dialog, som ble prøvet ut ved to familievernkontorer. Med støtte fra Bufdir har Reform i 2024 produsert innholdsmessig bearbejdede verktøykasser, som er sendt alle landets ca 50 familievernkontorer. Produktets innhold bygger på erfaringer og kunnskap samlet i 2022 og 2023. Kassen inneholder en publikasjon om forskning på feltet, tematiske refleksjons- og påstandskort, tre realistiske caser for faglig debatt for ansatte og en informasjonsbrosjyre rettet mot menn som benytter familievernkontorene.

Prosjektet har bidratt til å heve kompetansen i familievernnet, slik at menn og fedre i større grad kan inkluderes i løsninger og samtaler. De tildelte midlene har bidratt til at ansatte i familievernnet

kan arbeide mer aktivt mot diskriminering på grunnlag av kjønn. Likestilte tjenester fremmer likestilling i familien. Verktøykassen har gitt ansatte refleksjonsverktøy og innsikt i utfordringer menn kan møte, og vil derfor kunne bidra til et mer helhetlig syn på familiene.

Prosjektet ble avsluttet i 2024.

Aktivfarskap.no

I 2016 lanserte Reform en nettside for menn som skal ut i, eller er i, foreldrepermisjon. Hensikten med nettsiden, som mottok støtte fra Bufdir, er å fremme betydningen av et aktivt farskap, både for fedrene og for barna, og å informere om rettigheter knyttet til permisjonsordningen. I tillegg skal siden være et sted der det samles gode erfaringer og eksempler på farskaphistorier. Siden er for tiden under innholdsmessig bearbeiding.

Reform vil videreføre arbeidet med nettsiden i 2025.

Politisk arbeid for fedrekvoten

Det er en prioritert oppgave for Reform å slå ring om fedrekvoten i foreldrepengeordningen – den såkalte pappapermen. Ordningen er av stor viktighet for menns likestilling i Norge, fordi den sikrer en lovbestemt rett til en øremerket del av foreldrepermisjonen. Erfaringen viser at dersom dette virkemiddelet ikke benyttes, eller om det svekkes, så reduseres menns deltakelse i et aktivt foreldreskap i familiene tilsvarende.

I 2021 slo Regjeringen Støre fast i Hurdalsplattformen at tredelingen i foreldrepengeordningen skal videreføres, slik den ble etablert av regjeringen Solberg i 2018. Reforms oppfatning er imidlertid at det nå er på tide å ta foreldrepengeordningen et skritt videre, og innføre en reell likedeling av foreldrepengene mellom foreldrene. Dette vil være et klart signal om at samfunnet ønsker at far, eventuelt medmor, er en reelt likestilt omsorgsperson i familien.

Foreldrepengeordningen vil med en 50/50-løsning ikke lenger få preg av å være en «justerbar» ordning. I dag blir svært ofte store deler av kvoten gjenstand for forhandlinger i familiene, der fedre vanligvis ender med det laveste uttaket. En likedeling vil gjøre foreldrepermisjonen til et universelt gode som kommer hele familien til del. Dette er i tråd med anbefalingene fra Ellingsæterutvalget (NOU 2017: 6 Offentlig støtte til barnefamiliene), som også støttes av de fleste av arbeidslivets parter.

I 2024 konkluderte Mannsutvalget med å anbefale en utvidelse av foreldrepengeordningen i tråd med Ellingsæterutvalgets syn. I sitt forslag til tiltak nummer 1 skriver utvalget følgende: «Mannsutvalget foreslår å endre i foreldrepengeordningen for å gi like rettigheter uavhengig av kjønn, og for å gi flere fedre mulighet til å ta ut mer foreldrepermisjon. Utvalget foreslår flere grep for å oppnå dette: innføre individuelle rettigheter til foreldrepenge, todeling av permisjonsperioden og utvidelse av foreldrepengeperioden, og rett til to ukers betalt permisjon i forbindelse med fødsel for far/medmor.» (NOU 2024: 8 Likestillingens neste steg - Mannsutvalgets rapport)

Det er av stor viktighet at dette tiltaket følges opp av regjeringen, og at Stortinget vedtar en utvidelse av foreldrepengeordningen i tråd med dette.

Se også *Kapittel 2, Rollen som nasjonalt likestillingscenter*

6.

Gutters oppvekst og sosialisering

Det er av stor betydning hvilke forhold og betingelser gutter vokser opp under. Tradisjonelle kjønnsrollemønstre resirkuleres fortsatt i familie, barnehage, skole og i fritids- og arbeidsliv. Ofte rammer dette guttene i like stor grad som jentene – uten at det nødvendigvis får den samme oppmerksomheten.

Det er store og uløste oppgaver på dette feltet, ikke minst i sammenheng med det sterkt kjønnsdelte norske arbeidsmarkedet, og gutters frafall i skolen.

Share the Care: Nordisk prosjekt om kjønnsdelte utdanningsvalg i perioden 2021-2024

Tilskuddsyter: Nordisk Ministerråd (NIKK)

I 2021 fikk et konsortium av fire nordiske partnere tilslag på ett av de to prosjektene som ble tildelt midler under ordningen Nordisk likestillingsfond. Prosjektets fulle navn er *Share the Care: Attracting men to nursing education to counteract a gender-segregated labour market*. Reform har hatt prosjektlederansvaret for Share the Care, mens Nordregio-universitetet i Sverige har vært prosjektets hovedkoordinator.

Prosjektet har gått over en periode på 4 år (2021 til 2024), og har hatt som mål og utvikle ny kunnskap for å redusere kjønnssegregering i yrker i helse- og omsorgssektoren, der menn er underrepresentert.

I Norge ble regionen Østfold valgt ut. Reform har testet ut tiltak som kan bidra til å rekruttere og beholde menn ved sykepleieutdanningen ved Høgskolen i Østfold (HiØf) og helsefagarbeiderutdanningene ved de vidaregående skolene i Østfold.

Basert på kunnskapsstatus og erfaringene som partnerne i Norge, Finland og Island har samlet i prosjektet har arbeidet resultert i en «handbook» rettet mot andre sykepleieutdanninger og helsefagarbeiderutdanninger i Norden, og en omfattende rapport.

Prosjektet har vært lærerikt, og samtidig vært et spennende og dels utfordrende nordisk samarbeid, der Reform har spilt en vesentlig rolle for et vellykket resultat.

Prosjektets aktiviteter ble avsluttet i 2024, og sluttrapporteres i 2025.

Coaching Boys Norway. Metodespredning om gutters grenseoverskridende atferd i ishockeyklubber

Tilskuddsyter: Stiftelsen Dam

Forestillinger om at mannlighet er å være sterk og å klare seg på egenhånd, er ofte til hinder for at gutter søker informasjon om psykiske helseproblemer, og ber om støtte fra andre. Færre gutter enn jenter benytter seg av hjelpeapparatet.

Ungdomstiden er en krevende livsfase. Kroppspress, sosiale medier, psykisk helse, seksualitet og kjærlighet er områder som er utfordrende for mange (Ungdata, 2023). Forekomstene av seksuelle krenkelser, voldtekt og vold blant ungdom er på et høyt nivå, med store negative

helseeffekter. Vi vet også at det i de fleste tilfellene er gutter som er utøverne (NOVA, 2023). Siden en stor andel av guttene driver med organisert idrett, er idrettsklubber egnede arenaer for å arbeide helseforebyggende med guttene.

I dette prosjektet piloterer Reform et program for å sette gutter i alderen 13-17 år i bedre stand til å ta vare på sin egen psykiske helse. Dette gjøres i 3 til 4 norske ishockeyklubber.

Prosjektet bygger på metodikk og erfaringer fra «Coaching boys»-programmet fra USA. Programmet retter seg mot gutter som er engasjert i idrett og deres trenere, og har vist seg svært effektivt for å fremme gutters relasjonelle ferdigheter og psykiske helse, og i arbeidet med å forebygge vold. Vi ønsker å tilpasse programmet til norske forhold.

Prosjektet videreføres i 2025.

Tate og gutta. Kartlegging av gutters tanker om nettfenomenet Andrew Tate, internettrender og likestilling

Tilskuddsyter: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Det diskuteres hyppig hvordan gutter påvirkes av internettrender og populære påvirkere som fremmer tradisjonelle former for maskulinitet. Økende bekymring om utenforskap har ført til påstander om en maskulinitetskrise. Det er derimot få som har snakket direkte med guttene selv. Vi mangler derfor innsikt i deres eget syn på likestilling og maskulinitet.

Reform har tidligere tatt tak i denne problematikken. I 2022 lanserte vi rapporten «Incels: Menn som hater seg selv?» der vi intervjuet 8 unge norske menn (Dam, 2021). I etterkant av rapporten har vi mottatt en rekke henvendelser fra ulike deler av hjelpeapparatet, med spørsmål om hvordan de kan imøtekomme utfordringer som utenforskap og usunne maskuline forbilder. Innledningsvis har henvendelsene omhandlet små grupperinger av gutter, som tilhører Incels-sfæren. Mange av henvendelsene går imidlertid ut over denne subkulturen. Flere uttrykker bekymring over det store antallet gutter som blir påvirket av det som møter dem på nett.

Det er liten tvil om at influensere som Andrew Tate bruker sine profittstyrte kanaler til å utnytte unge norske gutters situasjon ved å spille på usikkerhet. Gutters ofte forståelige følelse av usynlighet koples til tradisjonelle og dels ekstreme forståelser av «ekte» mannlighet. Google trends viser at Norge ligger som nummer 7 blant landene som har søkt opp Andrew Tate på nettet. Det plasserer oss også på topp i Norden. Han og liknende aktører fremmer er budskapet med en form for hypermaskulinitet, der gutter blir fortalt at trening, penger, biler og kvinner er nøkkelen til et vellykket liv. Tankegodset kan lede til en forsterket følelse av usikkerhet blant unge gutter.

I dette pilotprosjektet har Reform i 2024 gjennomført semistrukturerte intervjuer med gutter i alderen 16 til 19 for å finne ut hva gutta selv tenker om denne problematikken. Resultatet er et langt mer nyansert bilde av unge menns tanker og oppfatninger enn det som dominerer nyhetsbildet. Funnene fra prosjektet oppsummeres i en kunnskapsrapport våren 2025.

Kunnskapsrapporten og anbefalingene fra denne vil først og fremst være rettet mot fagpersoner som møter unge gutter, som lærere, fritidsklubbansatte, politiet og andre. Rapporten vil også ha relevans for beslutningstakere, forskere, media og alle som bryr seg om unge gutters oppvekstvilkår.

Prosjektet søkes videreført i 2025.

Research and Needs Analysis of Slovak Teachers in Gender Equality and Gender based Violence Prevention

Reform deltar sammen med Likestillingscenteret KUN i et samarbeid med organisasjonen Human Rights Institute i Slovakia. Oppgaven er å gjennomføre en behovsanalyse i landets skolesektor, når det gjelder undervisning for ungdom om kjønnslikestilling og vold i nære relasjoner.

Prosjektet startet i september 2024, og avsluttes i 2025.

Genustest.no: Test en billedboks kjønnsinnhold

På oppdrag av Nordisk Ministerråd utviklet Reform i 2015 en nordisk nettside for testing av barnebøkers kjønnsinnhold, til bruk i barnehager og barneskolen. Siden heter *Genustest.no*, med undertittel *Utfordrer eller bekrefter billedboken tradisjonelle kjønnsnormer?* og er en ressurside for ansatte i barnehager og barneskoler i hele Norden.

Nettsiden blir fortsatt benyttet aktivt av studenter, lærere og ansatte i skole og barnehager, i Norge og i utlandet. Reform har derfor tatt ansvar for å vedlikeholde og drifte nettsiden *genustest.no* også videre.

Reform vil videreføre arbeidet med nettsiden i 2025.

7.

Menn, helse og seksualitet

Menns helse er langt på vei et ikke-tema i offentligheten. Reform er opptatt av at helse skal gjelde alle, og at kjønnsforskjeller må motvirkes. Det er få eller ingen biologiske årsaker til at menn lever kortere enn kvinner. Likevel er denne forskjellen relativt stabil på rundt 4 år i Norge.

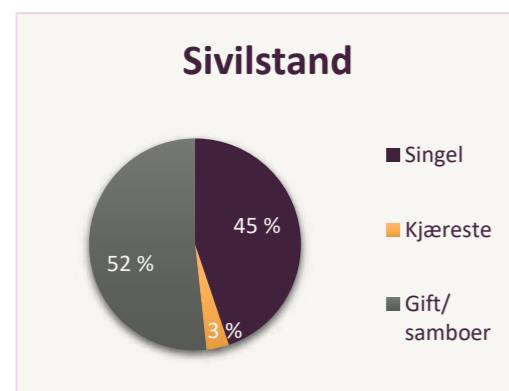
Menn oppsøker også helsevesenet i langt mindre grad enn det kvinner gjør. Det er flere sterke aktører i det norske samfunnet som arbeider for en bedret kvinnehelse. Dette er det også historisk gode grunner til.

Etter vårt syn representerer samtidig mangelen på reell interesse for menns helse en stor likestillingsutfordring. Dette gjelder ikke minst menns seksuelle helse, som er et område Reform har utviklet særlig sterk kompetanse på.

Kast (Kjøp av seksuelle tjenester)

Tilskuddsyter: Justis- og beredskapsdepartementet

Reform har siden oppstarten i 2002 ment at kunder i prostitusjon må møtes med alternativer til stigmatisering og kriminalisering. En rekke av Reforms aktiviteter og prosjekter har bidratt til å fremme kunnskap om sexkjøp og redusere tabuet rundt temaet. Fra 2011 har vi mottatt midler fra Justis- og beredskapsdepartementet til prosjektet Kast (Kjøp av seksuelle tjenester), som del av regjeringens arbeid mot prostitusjon og menneskehandel. Fjorten års erfaring med å møte kunder i prostitusjon har gitt Reform en unik kompetanse på feltet.

KAST-STATISTIKK: I 2023 var nærmere 70 % av klientene i Kast-prosjektet i et fast forhold. I 2024 var dette tallet sunket til 55 %. De klientene som hadde behov for det, mottok tilbud om samtale med partner. 9 par benyttet seg av dette, enten alene eller sammen med sin partner. Flere av sexkjøpernes partnere forteller om tap av tillit, angst, skam og hemmelighold, som også har påvirket deres egen psyke. Flere ble henvist til psykolog eller fastlege for videre oppfølging.

Vi mottok også i 2024 midler fra Justis- og beredskapsdepartementet til å videreføre vårt lavterskel samtale- og veiledningstilbud til klienter som kjøper sex. Reforms tilnærming er en veiledningstjeneste med et helhetlig perspektiv, der det relasjonelle står i fokus. Å stimulere til refleksjon rundt sexkjøpserfaringen er viktig.

Gjennom samtaler har klientene fått anledning til å sette ord på egne holdninger og følelser i sammenheng med sexkjøp. En hoveddel av vårt samtaletilbud foregår på Reforms kontorer. De klientene som har ønsket det, har hatt samtaler over telefon.

Vi har møtt 50 enkeltklienter i 2024. Med disse klientene gjennomført vi 227 samtaler. Snittet i samtaler per klient er på 4,5 i 2024, som er det samme som i 2023. Vi vurderer årets aktivitet som godt i samsvar med tildelte midler, og at kvaliteten i oppfølgingen av klientene har vært god.

Prosjektet søkes videreført i 2024.

Porno eller fakta? Gutters seksuelle helse på nett

Tilskuddsyter: Helsedirektoratet

Gjennom produksjon og spredning av 12 korte videoer på TikTok, Instagram og Facebook har Reform gitt unge gutter og menn kunnskap og handlingskompetanse til å reflektere over egen seksualitet, kropp, samtykke og relasjoner. Videoene nådde rundt en halv million visninger totalt, og særlig temaer som kroppspress, samtykke og feilinformasjon rundt porno og onani skapte stort engasjement. Prosjektet har henvendt seg til en gruppe som i mindre grad oppsøker tradisjonelle helsetjenester. Gjennom videoene har vi gjort kvalitetssikret informasjon tilgjengelig i kanaler målgruppen faktisk bruker. Vi mener dette gir et viktig bidrag til en tryggere, mer realistisk og positiv forståelse av seksuell helse blant unge gutter.

Prosjektet er i tråd med målene i "Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017-2022)" og delmålet i Helsedirektoratets tilskuddsordning om å sikre mennesker i alle aldre – med hovedvekt på ungdom og unge voksne mellom 13 og 24 år – god kunnskap og nødvendig handlingskompetanse til å ivareta egen seksuell helse. Ved å tilgjengeliggjøre innhold som løfter fram temaer som samtykke, kroppspress og relasjoner på plattformer målgruppen faktisk bruker, bidrar prosjektet til å tilby verktøy unge har nytte av for å navigere trygt i egne erfaringer, og for å kunne utvikle et positivt forhold til egen seksualitet.

Prosjektet ble avsluttet i 2024.

Fagdag for helsepersonell om seksuell helse

Tilskuddsyter: Stiftelsen Dam

Med støtte fra Stiftelsen Dam inviterte Reform til en fagdag om menn og seksuell helse på Litteraturhuset i Oslo, på Mannsdagen, 19. november 2025. Prosjektets primære målgruppe var helsepersonell som møter menn, der seksuell helseproblematikk er relevant.

Fagdagen ble meget godt besøkt, og også fulgt og delt på nettet. I etterkant er kortere videoer av faginnleggene fra fagdagen publisert, og disse er også sett av mange.

Arrangementet hadde som delmål å legge til rette for nettverksbygging mellom helsepersonell for å fremme samarbeid og kunnskapsdeling. Sekundær målgruppe for prosjektet har vært menn som av ulike årsaker er opptatt av seksuell helse, og deres partnere.

Prosjektet ble avsluttet i 2025.

Mannens helseuke: Nettverk for mannshelseutvalg

Som en oppfølging av Mannsutvalgets utredning, der et av forslagene til tiltak er nedsettelse av et eget mannshelseutvalg, tok Reform i 2024 initiativet til å etablere et nettverk av organisasjoner som støtter dette kravet. Møtet ble avholdt med rundt 20 organisasjoner til stede, som del av Mannens Helseuke i juni 2024.

Den brede støtten til nedsettelse av et mannshelseutvalg i denne stortingsperioden, ble formidlet i et brev til helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre (Ap). Statsråden har reagert positivt, og tatt initiativet til et møte mellom hans departement, Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) og Reform. KUD har så vidt vi vet ikke besvart henvendelsen fra Helse- og omsorgsdepartementet.

8.

Volds- og overgrepforebygging

Vold og overgrep i nære relasjoner er et betydelig likestillingsproblem, både i Norge og internasjonalt. Det er derfor naturlig at Reform har et aktivt og pågående arbeid på dette feltet, med mål om å forebygge og redusere vold i nære relasjoner. For oss er det viktig å erkjenne at menn kan være både voldsutøvere og voldsutsatte.

Det er helt vesentlig at menn tar et oppgjør med menns vold mot kvinner, og Reform prioriterer derfor å være til stede i dette arbeidet. Samtidig er Reform en aktiv ambassadør for menn som volds- og overgrepsutsatte – et område det fortsatt er særlig mye tabu rundt, og der særlig mye er ugjort.

Menn også 2024! Kompetanseheving om menn utsatt for vold i nære relasjoner

Tilskuddsyter: Konfliktrådet

Prosjektet *Menn også!* startet i 2017, med midler fra Kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging (Kfk). En evaluering hadde da dokumentert at menn og fedre med barn har et vesentlig svakere krisesentertilbud enn andre grupper. Målet med prosjektet var å forbedre tilbudet til menn ved fem ulike krisesentre.

I prosjektet kartla vi dagens praksis ved sentrene, og utarbeidet en tiltaksplan i samarbeid med det enkelte senter. Som et ledd i utviklingsarbeidet, gjennomførte vi også kompetanseheving for ansatte og ledere. Prosjektet har siden opplevd en stor etterspørsel fra krisesentre og kommuner. Prosjektet har med visse modifikasjoner blitt videreført hvert år siden 2017. Reform har gjennomført kompetansehevende aktiviteter om menn utsatt for vold for om lang halvparten av landets 43 krisesentre.

I 2024 har hovedmålsetningen med prosjektet *Menn også!* vært å gjøre e-kurset kjent, slik at flere kan ta det i bruk. Vi har i stor grad har lyktes med dette, i særdeleshet innad i familievernet, som var hovedmålgruppen dette året.

Behovet for tiltakene (e-kurset, seminaraktivitetene og bekjentgjøringen) er fortsatt til stede. Det er store mangler i kunnskapen i hjelpeapparatet om hvordan vold i nære relasjoner rammer menn, og hvordan den rammer barn som er vitne til at fedre blir utsatt for vold. Denne manglende kunnskapen i hjelpeapparatet er en av grunnene til at utsatte menn i liten grad tar i bruk familievern, krisesenter og andre tilbud når de er utsatt for vold. Volden blir oftest ikke et tema i møtene med hjelpeapparatet.

Prosjektet søkes videreført i en ny form i 2024.

Under radaren. Workshops for et bedret tilbud til eldre menn utsatt for vold i nære relasjoner

Tilskuddsyter: Konfliktrådet

I 2020 fikk Reform støtte fra Konfliktrådet til et prosjekt rettet mot eldre, hjemmeboende menn utsatt for vold i nære relasjoner. Hensikten var å innhente, produsere og spre kvalitativ kunnskap

om hvordan helsevesen og hjelpeapparatet for voldsutsatte kan komme i posisjon til å hjelpe eldre hjemmeboende menn utsatt for vold i nære relasjoner, slik at disse kan øke kvaliteten på tilbudet til mannlige brukere.

Prosjektet ble oppsummert som vellykket, men ikke fulgt opp med støtte de påfølgende årene. Det var derfor positivt at Konfliktrådet valgte å støtte en videreføring i 2024. Målsetningen for prosjektet har i 2024 vært å heve kompetansen om eldre voldsutsatte menn blant helsepersonell i førstelinjen. Vi har gjennomført workshops for forebyggende helseteam for seniorer, Drammen kommune, hjemmetjenesten/Seniorkontakten i Vestby, vernepleierutdanningen ved Høgskolen i Østfold, Fredrikstad og for helsesekretærlinja, vg3-klassen, Greåker videregående skole.

Deltakerne har gitt oss tilbakemeldinger på at workshopene har gitt dem en bedre forståelse for problematikken rundt eldre voldsutsatte menn. Flere har uttrykt at de har fått en større forståelse for hvordan vold kan arte seg for eldre hjemmeboende menn, og har drøftet med oss hvordan de kan håndtere slike hendelser i sitt daglige arbeid.

Det er et fortsatt svært stort behov for videre arbeid mot tjenesteapparatet med kunnskap om å forebygge, avdekke og behandle eldre hjemmeboende menn utsatt for vold. Dette lar seg dessverre ikke gjøre via videre støtte fra Konfliktrådet. Tematikken bør følges opp av myndighetene på annet vis.

Prosjektet ble avsluttet i 2024.

Rød knapp-aksjonen Stopp vold mot kvinner

Tilskuddsyter: Konfliktrådet

Alliansen *Rød Knapp - Stopp vold mot kvinner* ble stiftet i 2012, og Reform har vært med siden starten. Alliansen mottar tilskuddsmidler mot vold i nære relasjoner fra Konfliktrådet. Organisasjoner fra ulike deler av samfunnet står sammen om å få det viktige spørsmålet om vold mot kvinner høyere på dagsordenen i Norge. Ved siden av Reform består alliansen av Den norske kirke, Islamsk Råd Norge, Norske Kvinners Sanitetsforening, Krisesentersekretariatet, Virke, Juridisk rådgiving for kvinner (Jurk), Vake (tidligere Kirkelig Ressurssenter mot vold og overgrep) og NOK Norge.

En stor del av alliansens arbeid er utadrettet virksomhet, gjennom arrangementer og knappeutdeling. Alliansen deltok på Arendalsuka i august 2024, og arrangerte også en konferanse i forbindelse med den internasjonale dagen mot vold mot kvinner 25. november. Alliansen har dessuten delt ut røde knapper på gateaksjoner i Oslo jevnlig gjennom året. Reform deltar i stor grad på disse.

Samarbeidet i alliansen videreføres i 2025.

Teaterstykket «Mann. Jeg?»

De sju siste årene har Reform deltatt som ekspertmiljø i forbindelse med visningen av teatergruppen Para Samfunns forestilling *Mann. Jeg?* Forestillingen forteller tre ulike historier om volds- og overgrepsutsatte gutter og menn, og vises for ulike grupper av studenter. Stykkets verbale og nonverbale uttrykk, gir store rom til refleksjon.

Stykkets kommuniserende styrke gjør det velegnet i de etterfølgende samtalene med studentene det er blitt vist for. Stykket formidler viktig lærdom og vesentlige budskap til studenter om et underkommunisert problemområde, som de gjennomgående har alt for lite kunnskap om.

I løpet av året deltok våre ansatte på rundt 20 forestillinger for studenter ulike steder i landet, de fleste av dem digitalt. Studentmøtene bekreftet inntrykket av at temaet både er nyttig for studentene, og at det treffer mange av dem. Samtalene med studentene i viktige førstelinjeyrker som barnehagelærere, sykepleiere, lærere og barnevernsansatte viser også ofte mangelfull forståelse for vold i nære relasjoner, og vold mot menn spesielt, blant studentene.

Reform er invitert til samarbeid med Para Samfunn også i 2025.

Workshops om kjønnsbasert vold for ungdommer i Slovakia

I 2024 deltok Reform i prosjektet *MyMamy campaign: 16 Days of activism against gender based violence*. Prosjektet rettet seg mot Ungdom på videregående skole i byen Prešov i Slovakia, og var under ledelse av Likestillingssenteret på Hamar.

Reforms terapeut deltok i workshopen med en faglig innføring i vold, og i gruppearbeid der ungdommene fikk kompetanse til å motarbeide voldelig oppførsel. Det ble også arrangert en workshop med deltakere fra den slovakiske organisasjonen *MyMamy* i Bergen.

Prosjektet ble avsluttet i 2024.

9.

Opplysningsarbeid

Det er en viktig oppgave for Reform å spre kunnskap om menn og likestilling, både i Norge og internasjonalt.

Dette gjør vi på mange ulike måter.

Kommunikasjonsarbeid: Nett, sosiale medier og videoproduksjoner

Vår daglige nyhetsaktivitet vises i hovedsak på Reforms Facebook-side og på Instagram. Vi er også etablerte på LinkedIn. Vår nettside er godt besøkt.

Reform har et studio for å lage medieproduksjoner, og erfaring og kompetanse på dette. Denne kanalen benyttes i flere sammenhenger, blant annet i form av filmer til kampanjer eller som promotering av innhold fra våre prosjekter.

Også i 2024 har deler av kommunikasjonsarbeidet vårt blitt samordnet med de tre andre likestillingssentrene, ved at Reforms rådgiver Ina Slaveykov deltar i felles nettverk med sentrenes kommunikasjonsrådgivere. Dette arbeidet har resultert i felles utspill om situasjonen på Gaza, kvinnedagen 8.mars, Pride og Mannsdagen 19. november, i tillegg til kommunikasjonsfaglig utvikling.

Faste arrangementer, foredrag, kurs og undervisning

En vesentlig del av vår opplysningsvirksomhet er koplet til konferanser, seminarer og kampanjer i egen regi.

To av disse er bestemt å være faste årlige arrangementer – Mannens helseuke i juni, og Mannsdagen 19. november.

Publikasjoner

Reform produserer fag- og kunnskapsrapporter på grunnlag av aktiviteter vi leder eller deltar i. Rapporter og andre publikasjoner gjøres fritt tilgjengelig på våre nettsider.

Våre publikasjoner representerer en bred kunnskapsbase som tas i bruk av forskere, studenter, organisasjoner, bedrifter, studenter, enkeltpersoner, aktivister og media

Internasjonale workshops: Online sessions for Slovakian stakeholders

Reform arrangerer og deltar i workshops med samarbeidspartnere og interessenter i menn og likestilling i Norden, Europa og internasjonalt.

I 2024 inngikk vi samarbeid med organisasjonen *Human Rights Institute* om fire online workshops for et slovakisk publikum av offentlig ansatte, akademikere, terapeuter og andre. Flere sider av Reforms virksomhet ble belyst, gjennom temaene *Reforms work, approaches and experiences*, *Family politics for men as fathers*, *Men and gender based violence* og *The Gender segregated labour market*.

Workshopene ble fulgt av et relativt stort antall mennesker direkte, og delt digitalt i Slovakia i etterkant. Prosjektet ble finansiert av EØS-midler (Norway Grants).

Se også *Kapittel 2, Rollen som nasjonalt kunnskapssenter* og *Kapittel 10, Representasjon og samarbeid*

10.

Representasjon og
samarbeid

Reform er representert i en rekke formelle og uformelle sammenhenger. Dette skyldes vår rolle som landets eneste likestillingspolitiske aktør med hovedoppgave å jobbe for gutter og menn.

Brobyggerrolle

Reform har definert det som en viktig oppgave å være en brobygger for et bredere likestillingsfokus i Norge. Vi samarbeider med feministiske kvinneorganisasjoner, men er klare på at vi ikke er ukritiske til kvinnebevegelsens tilnærming til gutter og menn.

Det er i stor grad akseptert at Reform ikke fremmer menns likestillingsutfordringer som i motsetning til kvinners. Vi nyter samtidig bred respekt for å ta opp menns utfordringer i den løpende debatten. Dette gjelder blant annet vår mangeårige deltakelse og innsats i *Rød knapp - Stopp vold mot kvinner-aksjonen*, der både kvinneorganisasjoner, religiøse paraplyorganisasjoner, en hjelpetjeneste og en arbeidsgiverorganisasjon deltar.

Reform har også kontakt med organisasjoner som arbeider for menns rettigheter, som *MannsForum*, *Foreningen2Foreldre* og andre. Både her og i kontakt med deler av kvinnebevegelsen ønsker vi å bidra som katalysator for å redusere «kampen mellom kjønnene». Vi opplever dette arbeidet som konstruktivt og viktig.

Reform har også som mål å bidra til samarbeid mellom aktører som representerer ulike diskrimineringsgrunnlag, i erkjennelse av at kjønn ofte ikke er den eneste (eller viktigste) grunnen til ulikestilling og diskriminering. Dette bringer oss inn i samarbeid med en lang rekke organisasjoner og enkeltpersoner. Ikke minst gjelder dette organisasjoner som jobber med etniske eller nasjonale minoriteter, urfolksproblematikk, funksjonshemmedes situasjon, aldersdiskriminering og når det gjelder det brede LHBT-feltet.

Reform deltar aktivt i Bufdirs likestillingsråd, Fagrådet i Likestillings- og diskrimineringsombudet og i en rekke utvalg, referansegrupper og andre former for sakssamarbeid. Reform er også deltaker i *Nasjonalt nettverk for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter* (SRHR-nettverket), som er en aktiv aktør i innspill og høringer til myndighetene.

Reform er med i flere internasjonale samarbeid. Vi er medlem i alliansen *MenEngage*, der organisasjoner som arbeider for likestilling i et mannsperspektiv inngår. Reform sitter også i styret til nordiske *NORMAS* (*Nordic Association for Research on Men and Masculinities*), samt i flere konsortier av europeiske og nordiske samarbeidspartnere.

«Likestillings neste steg» - Mannsutvalgets utredning

I august 2022 oppnevnte kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen *Mannsutvalget*. 24. april 2024 leverte utvalget sin utredning til kultur- og likestillingsminister Lubna Jaffery. Utredningen har navnet NOU 2024: 8 Likestillings neste steg.

Mannsutvalget har vært bredt sammensatt, og vært ledet av Claus Jervell. Reform har vært representert i utvalget ved daglig leder. Utvalgets mandat var blant annet å «(...) sikre en god likestillingspolitikk er det behov for en helhetlig oversikt over hvilke likestillingsutfordringer gutter og menn møter gjennom livsløpet.».

Mannsutvalget har foretatt systematiske dypdykk i en rekke temaer som omhandler gutter og menns konkrete liv i Norge. Fra dette har utvalget utledet målrettede forslag til 35 tiltak; noen mindre, andre større. Til sammen peker tiltakene mot en mer integrert likestillingspolitikk, der gutter og menn ikke lenger tildeles «observatørstatus» i likestillingen, men plasseres som aktive interessenter, med egne behov for tiltak.

Dagen etter lansering av Mannsutvalgets utredning arrangerte Reform det åpne møtet *Mannsutvalget: Veien videre* i Litteraturhuset i Oslo. Her møttes representanter fra utvalget, kjønnsforskere og et bredt utvalg politikere. Det samlede inntrykket var sterk oppslutning om hovedlinjene i utredningen, og mye enighet om forslagene til tiltak.

Høsten 2024 avleverte Reform et omfattende og grundig hørings svar til Mannsutvalgets utredning, der vi blant annet skrev dette:

«Mannsutvalget representerer noe nytt. For første gang er det foretatt en helhetlig likestillingsgjennomgang med utgangspunkt i gutter og menns egen situasjon. Det er også nytt når Mannsutvalgets gjennomgang koples til sentrale innsikter i forskjellen mellom menn. Utvalget synliggjør på en svært god måte at det må anerkjennes at det ofte er en mye større forskjell mellom menn med høy og lav inntekt og utdanning, enn forskjellen som finnes mellom kvinner og menn som grupper. Det gir langt mindre mening å sammenlikne menn og kvinners gjennomsnittlige inntekt, levealder og grad av barnløshet, enn å se på hvordan disse indikatorene for «gode liv» fordeler seg kjønnsmessig når sosial ulikhet trekkes inn. Vi vil da oppdage at noen menns gode inntekter, lange levealdre og vellykkete familieetableringer, får skygge for det relativt store antallet menn som skårer særlig lavt på de samme indikatorene (og en rekke andre). Mannsutvalgets gode og grundige utredning viser også at forskjellene mellom kvinner med høy og lav inntekt og utdanning er langt mindre enn de er blant menn.»

Etter lansering var det lenge usikkert om Mannsutvalgets utredning ville bli fulgt opp med konkret handling fra regjeringen. På Mandagen 19. november ble slik handling etterlyst fra seks av utvalgets medlemmer, blant dem Reforms leder, publiserte et debattinnlegg i *Aftenposten*, med tittelen «Har likestillingsministeren glemt jobben sin?». Samme dag gjorde regjeringen det kjent at den vil sende en melding til Stortinget på grunnlag av NOUen.

Meldingen vil bli lagt fram etter stortingsvalget 2025.

Commission on the Status of Women (CSW) - FNs kvinnekommisjon

De fleste av de siste 15 årene har Reform blitt oppnevnt av Utenriksdepartementet til å sitte i den norske delegasjonen til FNs kvinnekommisjon i New York.

CSW er verdens største likestillingsarrangement. I 2024 hadde kommisjonen temaet “Accelerating the achievement of gender equality and the empowerment of all women and girls by addressing poverty and strengthening institutions and financing with a gender perspective”. Fra Reform ble daglig leder oppnevnt til å sitte i delegasjonen.

Den norske delegasjonens oppgave er blant annet å representere Norges posisjon i arbeidet for likestilling internasjonalt, støtte progressive krefter i arbeidet mot tilbakeslag i kvinners rettigheter i andre deler av verden og å dele erfaringer fra arbeidet i eget land. I 2024 var et av temaene det var aktuelt å dele internasjonalt, Norges arbeid med en aktiv inkludering av menn i likestillingsarbeidet, aktualisert ved nedsettelsen av Mannsutvalget. Dette ble synliggjort i et

fellesnordisk arrangement på statsråd- og statssekretærnivå, der Erlend Hanstveit (Ap), statssekretær i Kultur- og likestillingsdepartementet, fortalte om Mannsutvalgets arbeid.

Innlegget ble i stor grad positivt mottatt internasjonalt, og blant de deltagende landene i møtet. I den norske delegasjonen førte statssekretærens innlegg imidlertid til reaksjoner fra noen delegater, som argumenterte med at menns situasjon ikke hadde noe å gjøre på et arrangement for kvinners likestilling. Reforms leder tok ordet mot et slikt syn, og roste statssekretæren for å vise mot ved å vise at likestillingen må gjelde alle, dersom den skal ha reell betydning.

Likestillingssentrene

Det gode samarbeidet mellom landets fire likestillingssentre ble videreført i 2024. Ved siden av Reform, består disse av Likestillingssenteret (Hamar), Likestillingssenteret KUN (Steigen og Steinkjer) og Senter for likestilling (Universitetet i Agder, Kristiansand). Siden 2019 har likestillingssentrene ligget under den samme posten på statsbudsjettet. Det innebærer også at de fire, tross enkelte individuelle forskjeller i organisering og arbeidsfelt, omtales felles som «likestillingssentrene i Norge».

Likestillingssentrene utgjør samlet det viktigste samlede kompetansemiljøet for likestilling i Norge, og representerer derfor et unikt ressursmiljø i sivil samfunn. Det er etablert samarbeid på tvers av sentrene i faste ledermøter, enkelte faggrupper og i et kommunikasjonsnettverk.

I november 2024 ble et femte likestillingssenter åpnet i Bergen. Senteret er resultatet av en ekstra bevilgning over statsbudsjettet, og skal være det regionale senteret for Vestlandet, inkludert Rogaland, Vestland og Møre og Romsdal. Senteret har foreløpig tre ansatte. Det er organisatorisk ikke en selvstendig enhet, men del av Likestillingssenteret KUN. Reform har markert at vi av flere grunner mener senteret bør bli en selvstendig juridisk og økonomisk enhet, med et eget styre.

Det er også av stor viktighet at et nytt senter tilføres friske midler, slik at støtten til Reform og de øvrige sentrene ikke svekkes.

Se også *Forord, Kapittel 2, Rollen som nasjonalt kunnskapssenter, Kapittel 6, Gutters oppvekst og sosialisering og Kapittel 9, Opplysningsarbeid*

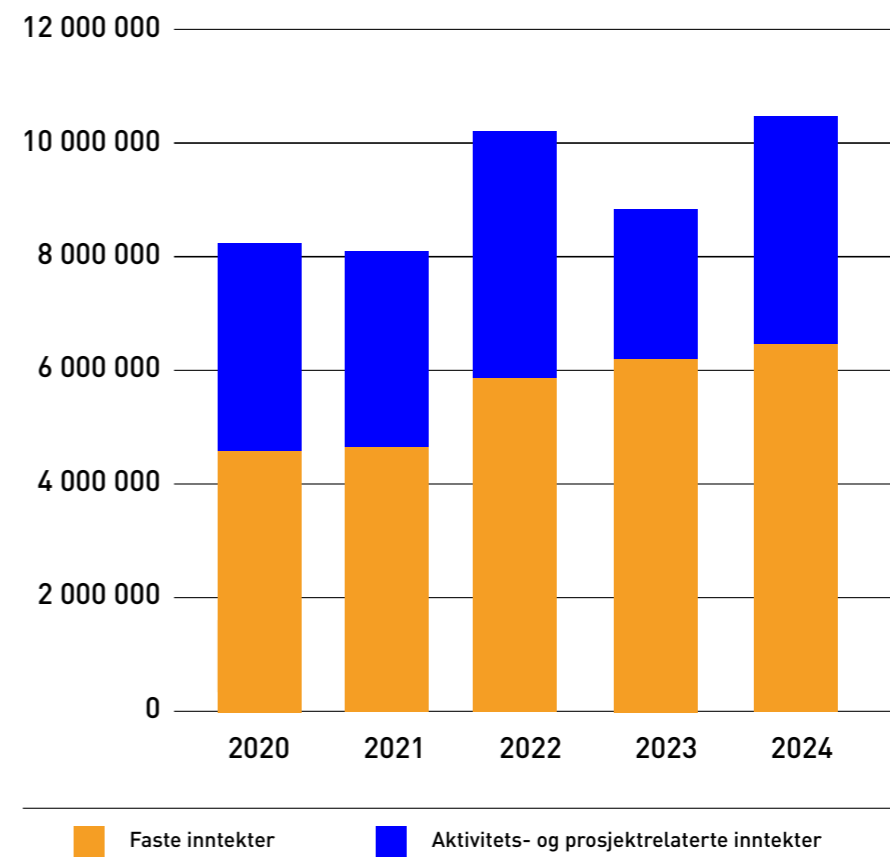
11 • Nøkkeltall

REFORMS INNTEKTSUTVIKLING DE SISTE 5 ÅRENE

Som en nonprofit og ideell stiftelse har Reform – ressurscenter for menn ikke anledning til å bygge opp økonomiske buffere i form av fond eller andre større avsetninger. Dette gjør oss sårbare for svingninger i inntektene våre.

Tabellen viser Reforms inntektsutvikling i årene fra 2020 til 2024. Som vi ser danner den statlige grunnbevilgningen (faste inntekter) et avgjørende fundament for virksomhetens drift, mens de aktivitets- og prosjektrelaterte inntektene varierer mye fra år til år.

Utviklingen i Reforms grunntilskudd følger i hovedsak veksten i konsumprisindeksen. Unntaket var i 2022, da tilskuddet til likestillingssentrene økte markant som følge av påplussinger gjort av Støre-regjeringen.

Følg oss på reform.no,
Facebook, Instagram og LinkedIn

**Menn trenger
likestilling.
Likestillingen
trenger menn.**

reform
RESSURSSENTER
FOR MENN